

PREDKLADACIA SPRÁVA

Na základe ustanovenia § 70 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 350/1996 Z. z. o rokovacom poriadku Národnej rady Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov a podľa článku 31 Legislatívnych pravidiel vlády Slovenskej republiky Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky (ďalej len „ministerstvo spravodlivosti“) predkladá na rokovanie vlády Slovenskej republiky Návrh skupiny poslancov Národnej rady Slovenskej republiky na vydanie zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 125/1996 Z. z. o nemorálnosti a protiprávnosti komunistického systému a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré ďalšie zákony (tlač 225) (ďalej len „poslanecký návrh“).

Ministerstvo spravodlivosti k poslaneckému návrhu uvádza nasledovné:

Všeobecne

Predložený poslanecký návrh zákona čiastočne reaguje na programové vyhlásenie vlády, ktoré sa dotýka zvyšovania povedomia o totalitných režimoch na území Slovenskej republiky. Cieľom predloženého návrhu zákona je upraviť platnú legislatívu tak, aby podrobnejšie vytvárala obraz o zločinoch totalitných režimov, čím prispeje k vyšetrovaniu a stíhaniu trestných činov extrémizmu, ktoré v súčasnosti v aplikačnej praxi čelia viacerým zákonným prekážkam, akými sú napríklad nejasná či nedostatočná právna úprava.

Zároveň navrhovaná právna úprava zakazuje umiestňovanie pamätníkov, pomníkov či pamätných tabúľ, alebo umiestňovať už na existujúce pamätníky symboly, ktoré propagujú a oslavujú totalitné režimy. Rovnako, zákaz sa vzťahuje aj na pomenovanie ulíc a verejných priestranstiev po predstaviteľoch totalitných režimov. Porušenie tohto zákazu bude kvalifikované ako priestupok, pričom páchatelovi hrozí pokuta až do výšky 1000 EUR..

Medzirezortné pripomienkové konanie

Poslanecký návrh bol predmetom medzirezortného pripomienkového konania.

Žiadny zo subjektov, ktoré si uplatnili v rámci medzirezortného pripomienkového konania pripomienky, si neuplatnil zásadnú pripomienku. Obyčajné pripomienky si uplatnila Generálna prokuratúra Slovenskej republiky, Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky, Ministerstvo zahraničných vecí a európskych záležitostí Slovenskej republiky, Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky a Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky.

Generálna prokuratúra Slovenskej republiky (ďalej len „generálna prokuratúra“) v rámci obvyčajnej pripomienky k celému poslaneckému návrhu zákona v prvom rade navrhuje, aby

vzhľadom na celospoločenský význam bol poslanecký návrh zákona predložený v podobe vládneho návrhu zákona. Tým sa má docieľiť „širšia celospoločenská i odborná diskusia k obsahu poslaneckého návrhu zákona“. Generálna prokuratúra ďalej odporúča prehodnotiť umiestnenie navrhovaných ustanovení obsiahnutých v čl. I (§ 1 ods. 2 a 3) vzhľadom na skutočnosť, že podľa generálnej prokuratúry „predstavujú konštatácie deklaratórnej povahy bez štandardnej štruktúry ustanovenia právnej normy - hypotéza dispozícia, sankcia“. Z vyššie uvedeného dôvodu generálna prokuratúra navrhuje, aby neboli dotknuté časti presunuté do paragrafovej časti zákona a naopak, aby boli aj naďalej ponechané v preambule zákona. V rámci druhej časti pripomienky generálna prokuratúra odporúča zvážiť „či by návrh zákona nemal obsahovať aj vymedzenie súvisiaceho pojmu „socializmus“, ktorý sa podľa niektorých verejne dostupných zdrojov z veľkej časti kryje s pojmom komunizmus“. V tomto konkrétnom prípade generálna prokuratúra argumentuje najmä rôznymi výkladmi pojmov „komunizmus“, „socializmus“ či pojmom „ľudová demokracia“ a rovnako tak uvádza, že poslanecký návrh zákona „reaguje výlučne na „komunistický režim“ (Komunistickú stranu Československa a Komunistickú stranu Slovenska) a tých, ktorí ho aktívne presadzovali (§ 1 ods. 3), opomínajúc „socialistický režim“ deklarovaný aj v Ústave Československej socialistickej republiky č. 100/1960 Zb. v znení účinnom do 29.11.1989“.

Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky vo svojej odporúčacej pripomienke žiada, aby k doložke vybraných vplyvov, ktorá uvádza pozitívne sociálne vplyvy, bola doplnená o analýzu týchto vplyvov „v súlade s Metodickým postupom pre analýzu sociálnych vplyvov“.

Ministerstvo zahraničných vecí a európskych záležitostí Slovenskej republiky (ďalej len „ministerstvo zahraničných vecí a európskych záležitostí“) v obyčajnej pripomienke k čl. I bodu 2 odporúča, aby slová „medzinárodné zmluvy“ boli nahradené slovami „medzinárodné právo“ a zároveň navrhuje za týmito slovami doplniť slová „a normy medzinárodného práva“. V odôvodnení pripomienky ministerstvo zahraničných vecí a európskych záležitostí uvádza, že „že použitie pojmu „medzinárodné právo“ je obsahovo širšie, keďže sa nelimituje iba na jeden prameň medzinárodného práva v podobe medzinárodných zmlúv.“

Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky si uplatnilo jednu odporúčaciu pripomienku k predkladacej správe a žiada o zosúladenie záveru predkladacej správy so stanoviskom ministerstva spravodlivosti.

Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky (ďalej len „ministerstvo vnútra“) si uplatnilo niekoľko obyčajných pripomienok. V prvej pripomienke k čl. I bodu 3 (§ 7a) žiada na konci pripojiť tieto slova „a na plnenie úloh pri starostlivosti o vojnové hroby podľa osobitného predpisu²⁾“, pričom zároveň ministerstvo vnútra požaduje doplniť poznámku pod čiarou k odkazu 2 v znení „²⁾ Zákon č. 130/2005 Z. z. o vojnových hroboch v znení neskorších predpisov.“ V prípade akceptácie tejto pripomienky ministerstvo vnútra upozorňuje na

povinnosť prečíslovať ostatné poznámky pod čiarou. V druhej pripomienke ministerstvo vnútra navrhuje, aby v čl. IV §6a na konci boli pripojené nasledovné slová „*a na plnenie úloh pri starostlivosti o vojnové hroby podľa osobitného predpisu*⁵⁾.“ Rovnako, ako v predchádzajúcom bode tak aj v tomto zároveň ministerstvo vnútra navrhuje aj znenie poznámky pod čiarou č. 5 v znení „⁵⁾ *Zákon č. 130/2005 Z. z. o vojnových hroboch v znení neskorších predpisov.*“ Ministerstvo vnútra upozorňuje, že „*základným cieľom umiestňovania symboliky, textu alebo iného vyobrazenia je identifikácia vojnového hrobu. Symbolika na pamätníku neznamená, že sa ňou oslavuje, propaguje alebo obhajuje politický systém danej krajiny v danej dobe. Armádna symbolika na pamätníku v rôznych podobách identifikuje vojnový hrob, znamená úctu k padlým príslušníkom danej armády (nech už stáli na ktorejkoľvek strane) a podáva informáciu k ich konkrétnej príslušnosti, a to nie na oslavu daného režimu, ale ako historický odkaz.*“ V nadväznosti na vyššie uvedené preto ministerstvo vnútra žiada, aby bol poslanecký návrh zákona upravený tak, aby „*boli z neho vyňaté objekty so statusom vojnového hrobu.*“

Stanovisko

Ministerstvo spravodlivosti zaujíma k poslaneckému návrhu nasledovné stanovisko:

Navrhované zmeny právnej úpravy zákona č. 125/1996 Z. z. o nemorálnosti a protiprávnosti komunistického systému, zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov, ďalej zákona č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov a zákona č. 487/2013 Z. z. o protifašistickom odboji, postavení a pôsobnosti Slovenského zväzu protifašistických bojovníkov považujeme za účelné a dôvodné, nakoľko plnia záväzky uvedené v programovom vyhlásení vlády Slovenskej republiky a možno ich považovať za všeobecne spoločensky prospešné. Rovnako môžeme konštatovať, že prostredníctvom navrhovaných zmien príde čiastočne k zníženiu stigmatizácie obetí totalitných režimov, zvýšeniu povedomia o totalitných obdobiach slovenskej histórie a tým zároveň k posilneniu odolnosti občianskej spoločnosti a demokracie v Slovenskej republike. Rovnako súhlasíme s výrokom, že prostredníctvom navrhovanej právnej úpravy sa zvýši právna istota a zmeny značne napomôžu pri stíhaní a klasifikácii trestných činov extrémizmu. Máme za to, že explicitnejšia legislatívna úprava, ktorá bývalé totalitné režimy pôsobiace na území Slovenska definuje a zároveň odsúdi ako zavrhnutiahodné prispeje k jednoznačnejšej a zrozumiteľnejšej právnej úprave oblasti extrémizmu.

Ministerstvo spravodlivosti k predloženému poslaneckému návrhu si uplatňuje nasledovné pripomienky:

K čl. I bodu 2

Ministerstvo spravodlivosti sa stotožňuje s pripomienkou ministerstva zahraničných vecí a európskych záležitostí a preto rovnako požaduje, aby slová "*medzinárodné zmluvy*" boli

nahradené slovami "medzinárodné právo". Z tohto istého dôvodu odporúčame, aby za týmito slovami boli doplnené slová „a normy medzinárodného práva“.

K čl. I bodu 3 a čl. IV

Aj v tomto prípade ministerstvo spravodlivosti súhlasí s pripomienkou ministerstva vnútra a preto sa pripája k požiadavke pripojiť k čl. I bodu 3 na koniec tieto slová „a na plnenie úloh pri starostlivosti o vojnové hroby podľa osobitného predpisu²⁾“, pričom zároveň spolu s ministerstvom vnútra požadujeme doplniť poznámku pod čiarou k odkazu 2 v znení „²⁾ Zákon č. 130/2005 Z. z. o vojnových hroboch v znení neskorších predpisov.“²⁾“. Rovnako tak súhlasíme aj s navrhovanou úpravou bodu IV, .t. j. s požiadavkou na koniec vety pripojiť nasledovné slová „a na plnenie úloh pri starostlivosti o vojnové hroby podľa osobitného predpisu⁵⁾“. Stotožňujeme sa aj s navrhovanou formuláciou poznámky pod čiarou č. 5 v znení „⁵⁾ Zákon č. 130/2005 Z. z. o vojnových hroboch v znení neskorších predpisov.“

Záver

Na základe vyššie uvedeného ministerstvo spravodlivosti súhlasí s poslaneckým návrhom a po zohľadnení uplatnených pripomienok odporúča vláde Slovenskej republiky vysloviť s poslaneckým návrhom **súhlas**.